

1572. fines nostros causam dicat juratis legibus & moribus Belgicis, reddat actorum suorum rationem, experientur judiciorum eventum.

Qui, quoniam a proposito recessurus non est; nisi, ut quae seniel abrogata, atque antiquata tenet, ea ad extremam vestram perniciem, retineat: ut quae amissa nolitis, mecum vindicetis, tueamini, etiam atque etiam per meam, ac vestram fidem charissimae patriae ex jurisjurandi formula devinctam vos obtestor & evoco, ni faciatis, me extra noxam fore, si quid durius admovendum sit, plenissimo modo, quo ad fieri potest, protestor. Sin (quod felix faustumque sit) omni recipiatis praesto estote, ut primum Christo Deo unico Servatori nostro post Regi legibus juratis acquiescenti, tandem mihi patrono patriae & libertatis vindici fidem juretis. Quam si inviolatam praestiteritis, mihi que tam ad religionis, quam etiam legum, ac judiciorum pacem sine cuiusquam ordinis injuria constituendam adjutores sitis, tum demum expectandum scitote, ut ante omnia placato numine, reddito suae potestati Rege, constituta Reipublicae tranquillitate, negotiationes vestras liberrimo comiteatu per Germaniam, Angliam, Galliam, Sarmatiam, à quibus incomparabili rerum omnium vestrarum injuria vos inhumanissimus vastator, abruptit, recuperetis, proculque omni decimationis, direptionis, servitutis injuria exerceatis. Haec habui, quae ante arma, vobis, qui adhuc in tyranni potestate estis, denuntiarem, ne in posterum cuiusquam pertinacia ex erroris praetextu proferat excusationem. Datum 16. Junii 1572.

Volgt de vertaling van de voorgaende Vermaning.

Vermaning van WILLEM van NASSAU, Prince van Oranien, &c. Hersteller van de Vryheid der Nederlanden aen de Staten en de Gemeente.

MEn heeft al over lang niet van nooden gehad u Nederlanders / zelfs ingedachtig zijnde te vernemen / nademaal foodanige onheilen dese laetste jaren over uwe hoofden geswoeben hebben / die u buiten twijfel noch reden noch sinnen of geboelen doen ontbreken / waer dooz ghy 't onderscheit tusschen een wreedde byandt / en getrouwe dooz-stander of heilsame beschermmer moogt beproeben. En in dien 't Godt beleeft hadde dit geboelen in uwe gemoederen doen in te planten / als hy met ons leger van uitgelezen volk te voet en te paerd dooz geheel Duitsland vergadert / u op uwe grensen 't gebruik van uwe byzheit aen de handt gaben: soo en soude noch ghy beklagen de verwoestinge van uwe schoon Vaderlandt dooz de wreedheit van een meer als Phalarische tyrannie; noch en soude dien bel-hamel van alle moedwilligheit langer hebben blijven staen sonder straf te lijden dooz sijne herfoepelijke sreiten. Maar dese onse krijgs-tocht wierdt niet alleen bejagent dooz uwe af-heer van onse ontwaerdeerlijke welbaet / maer ook dooz verkeerde buidingen / leugens en lasteringen. Doch 't schijnt dat de verwoestinge der saken doen niet anders konde mede brengen / dan dat ghy noit wresende dooz 't geboel van die deerslijke wreedheit / dachtet dat het werck die alleen aenging / na der welker ondergang ghy echter met uwe Republijk en goederen hy en behouden soudeet bestaen blijven. En by aldien dese fantastijke dooz-ling tegens de wil van 't nootd-lot / doen over uwe gemoederen niet geheerscht hadde / ghy en soude sekerlijck tot de wederkeriginge uwer Byzheit liever de uiterste middelen tegen sulken Aduerdenaer gebruykt / als ons met het stuten uwer poosten / en weigeren van alle toevoet / alle optue van uwe danibaerheit ontnomen hebben. En echter soude die soo moedwillige als bloohtertige verwoester / o ghy seer ellendige en verdukte mannen / niet tegenslaende het verbreeken uwer beloften / niet derben drukkemen / als of het doen niet in uijn macht geweest hadde / soo doet sijne swakke / en dooz leugen vergroode berden of in de naest-gelegene bestingen te drijven en te verstoppen / of binnen de schandelijke palen van de Leger-plaetz tot hongers-noodt en vertwijffeling toe te beklagen / of dooz een openbare slag de tegensrebbende en verstaegde te verstaen: als ook het lang aen den oever des

1572. sijns van de afgelegene grensen van Duitslandt ver-
wachte heir / tegens sijn wil en dank / die niet eens
soude hebben durven vooz den dag komen / over de
Aduer te doen passerren / indien hi niet buiten alle ver-
wachtinge op 't aengroepen van den doozlog in Bran-
rijck / nyp genoodtsaekt bevonden hadde / te haesten
tot bystant van mijn mede-genoeten / dewelke in uit-
terste nootd zijnde / van wegen hun verstrooitheit dooz
de verre afgelegene gewesten van dat groote Konink-
rijck niet konden in een vergaderen. Welke haestinge
die foodaerdige verwoester / indien hy 't selve soo wel
hem / als u heeft kommen wijs maken / geacht heeft
dooz onse vlucht te mis-bruyken / en vooz sijn overwin-
ninge hy de sijne te roemen: waerom heeft hy by die
leugenachtige triumphen ook dit niet bygevoegt / dat
in die seer felle winter geene Elementen des wereldds /
geen ongemakken des vergramden Hemels / onse
volkeren soo verwoakt hebben / dat of hy (die hem
selven als overwinnaer soo seer heeft toegejuagt) ons
van achteren heeft kommen op 't lijf ballen / of de Ko-
ning van Branrijck (den welken ook noch onmon-
dig zijnde daer ginder de doodelijke plagen by wijlen
verdukten) van vooren te gemoet komen? Ja waer-
om is hy / genoeg achtende de sijne het gevaer ont-
trokken te hebben / terstont in de Winter-quartieren
gelopen? Dese heeft na sendinge van goetgunstige
Ambassaden / en versieninge van noodtsakelijke din-
gen dooz mijn volk / soo veel tijdt verleent / als men
bevonden heeft dooz de Bondt-genoeten / die heen en
weer in gevaerlijke plaetsen verstrooit waren / genoeg
getweest te zijn / om die machten te vergaderen / dooz
de welcke sy niet alleen den onvertachten aenval af-
geheert / maer ook de vrede die dooz de listigheden van
foodanige konstenaers by wijlen geschieden was /
van hem seer goetgunstig bekregeen hebben. Waer
van hoe groot een deel aen mijn welbaet verpligt is /
die dooz eerst over al de geene die in gevaer stonden /
dooz overbruinge van mijn Leger in een byzndt Ko-
ninkrijck / geredt / en daer na ook met uitgelezen hulp-
volk ondersteunt en vermeerderd hebbe / heeft eindelijck
de heilsame uitkomst dooz onses vriendes Koninkrijck
bezoent. Nademaal dan / o Nederlanders / het onge-
luk van uwe saken soo bestelt geweest is / dat ghy niet
eer beklaget / dat den beschermmer van u welbaren
uit u handen verlooren was / dan de eindelijke over-
komst van alle onheilen daer ginder u tot een vooz-
beeldt verstelte: en gemerkt dat de laetste uitkomst
van de seer wreedde ongelijckheit u nootdsaekt te beken-
nen / dat het meer u alle (van wat oer / standt / ge-
slecht / waerdigheit / Godts-dienst ghy moogt zijn) /
als ons aen gelegen is / dat het jolk van de uitheem-
sche en meer als barbarische hoogmoedt eindelijck van
den hals uwer alderlieffsten Vaderlands afgevoert
werde: soo ontfangt / lide ik / dese vrede / die tot een
bip dooztreken en voozbeeldt nu vooz de derde maal
herstelt is in het dooztreffelijcke Koninkrijck / 't welk
met ons soo dooz nabuer- als maegschap verbonden is.
In des welks ontroeringe de bloedige uitwoerker van
on-eenigheden niet alleen dit be-oogt heeft / dat de
kroon van den Antichrist hier dooz als 't eenigste schilt-
dooz de geheele Christen-wereldt moogt beschut wer-
den / maer ook dat hy selve op de kosten van een uit-
heemsche woedinge sijn tyrannie over ons goetd en
blisde mochte stijden. Ik bid u / en wilt niet toe la-
ten / dat het aen u schoote / als het middel der Godde-
lijke handt / die u foodank de wegen van u welbaren
weder te verkrigen / vooz wijs. Want wat schijnt
ghy dooz 't gevaer? Waerom verswijgt ghy uwe ge-
negenheden / of waerom verbergt ghy uwe gemoe-
deren / die dooz 't ongelijck / waerder beset zijn / dan
dat se verdragen konnen langer verdragen te blijven /
terwijl Godt selve dooz u strijdt / en maer nootdigt over
de zege te junchen? Want die tyran is nu rijp (geloofst
de aengroetende voozbeelden) om te ballen / hy is tot
het einde sijner moedwilligheit over gekomen / waer
dooz hy aengroetelike / soo met ongehoorde als ver-
foetelike voozbreeden / alle oude standen 't onderste
boden gekereet heeft. En indien ghy des zelfs loop en
noodt-ke niet verstaet / soo kondt ghy klaerlijck mit de
uitkomsten der dingen van den beginne des wereldds
leeren / dat dit den onloop is van alle tyrannen / dat se
na

na de verbuilinge van 't getal harer misdaden / niet hebbende meer by haer seiten toe te doen / onder de swaere last hunner sonden beswijken / en op 't aenprikken van haer quaat geweten alle hoop verliesen en sich de straf onderwerpen / soodanig dat se noch rust noch eenige troost tegen desen brandt vinden konnen / dan alleen dat se eindelijk moordeners van hun selven werden. Maer indien ghy denkt dat men noch niet tot desen top gekomen is / wel aen ssa toont een eenige ook de minste boet - stap van 't Goddelijk en Menschelijk recht / 't welk ghy soude mogen seggen dat van hem noch ongeschonden gebleven was. Wat bypheden / privilegien en bonnissen heeft hy niet uit de grondt uitgewortelt? Wat Provincien / Steden / Landen / ja wat bloedt / 't zy Edel of On-edel / heeft hy oit gespaert? wat heeft hy overgelaten / dat hy / sonder u eens te vragen / met de gewelofsane asperffingen der hondert en twintigste peiningen / selfs tot anijls en munte toe / niet hael gemaekt? of dooz moetwilligheit / gulsigheit / vzaetheit / rooverpen en dieverpen van sijne verstroide dienaers niet uitgeput? of eindelijk dooz onkuissheden / overspeelen / hoereren / verkrachtingen / ontvoeringen / betooveringen / vergiftigen niet geschonden en geschoffiert heeft? uwe vzootten hebben de schandelijke omhelssingen der besnedenen (sonder dat ghy eens hebt derben kikken) moeten berdragen / uwe dochters zijn dooz liefde - dranken uitsnuinig gemaekt tot de schandelijkste liefde van die onkuische rabbauten; uwe jongens hebben soodanige schandelijkheden geleden / der welkers namen tot hier toe in beide Duitslanden zijn onbekent geweest. En hy aldien hy dit op de moetwilligheit der soldaten wil verschuiven / waerom houdt hy soldaten sonder tucht? waerom oogluikt hy tegen alle schelm-stukken sonder de selve te straffen? waerom houdt hy meest van de grootste misdadigers? waerom munt die dooz alle andere in op-zonkingen uit / de welcke dooz stelen en roben goet hebben om vrecht te oeffnen? Wie heeft diergelijke onreinigheden oit selfs met sijn gebachten maer bebat / dan alleen die ('t welk in dit volk al ober lang geacht is) een openbare brandt is van de Christelijke kuisheit en suiverheit? Maer onder wat tucht sou die iemant houden? dooz wat recht-bank sou hy die stellen? dooz wat wetten sou hy den schuldige betichten? dooz wat bonnissen soude hy hem verdoemen? die alle Magistraten ondergebragt heeft? die de recht-banken om ver gestooten / en de stemmen der vergaderingen / beide in de Steden / als in de Provincien afgeschafft heeft? die de onschuldige steden / en die tot sijn succeffen geen kleinigheid hebben toegebragt / met de beswaerlijkste garnisoenen verduikt / en sommiger heerlijckste huizen (welkers burger-regt tot het heilige rijk van Duitsland behoorde) in gevangen-huizen dooz sijne moordeners verandert heeft? Hy die geen onderscheid gemaekt heeft tusschen schuld en onschuld / tusschen 't heilige en onheilige. En heeft hy niet / op dat hy dit alles te gens de nakomelingen (hoe wel hy opentlijk sijn beste doet / dat 'er geene uit uwe lendenen af komen mogen) van uwe traegheit soo veel te meer in sekerheit stellen mogte / de heerschappien en gerechtigheden van den al-ouden Edelboom verniet? heeft hy niet de Heren van dooppen en kasteelen / der welkers dienst hy tot de volvoeringe van die neder-lagen met de grootste opgeblasentheit gebrukt heeft / gelijk gemaekt met het algemeenste graeu van Ambachts-volk? ja heeft hy sommige niet ongehoort en sonder citatie dooz eenige recht-bank opgehangen? Maer laet hy al gelegentheit gehad hebben de denigt van veele als sonde van gequettste Majesteit / en ketterpe te beschuldigen / de welcke echter (ik roep Godt almachtig tot getuige) niet meer be-oogt hebben / dan de koninglijke Majesteit te bewaren; de wetten / gerichte / en Vaderlandt te behouden / opvoer en rebellie af te keeren / de conscientien van de vzoonne burgers / volgens Godts woort in rust te stellen / de schuldige te straffen / en dien-volgens na de bevestiginge van de Republiik / ellien in sijn standt en waerdigheit schadeloos te houden; waerom en maekt hy hier geen einde van sijn woorden? Wat hebben de kerkelijke ordens (dooz der welker Camillus hy wil aengesien wesen) doch verbeurt / dat se

van hun al-oude hoogheit / die dooz hem altydt ingekrenkt bestaen heeft / afgestooten / van hun goederen berooft / en onder de gemeene schuld begrepen werden? Is dit de Catholijke kerk (waer op hy hem beroemt) te beschermen? de vaderlijke Godtsdienst dooz te staen? de ketterpen uit te roepen? waerom hy de abben / collegien en kloosters ruineert? de kerken van haer goudt / silber / edel-gestreuten / purper / de rijcke giften van de alder-nutste koningen en princen berooft? en blooten met die kerken-toof geballast na Spanjen sendt? ja waerom hy die dingen selfs gewelt aen doet / en met kerk-dieffche handen aen tast / die noit geen brandt de Albanische religie toegedaen heeft durven aenroeren? En indien iemant desen hoop van verfoepelijke ongerechtigheden / waer mede hy alle Standen (gelijk ghy onderbonden hebt) sonder onderscheit verduikt heeft / met een onpartijdig gemoet hy sich betracht: die / meen ik / sal seggen / dat dit geen werk is van een mensch / hoe goddeloos en uitsinnig die ook is / maer van eenig Turksch tyger-bier / dat niet anders doet / dan te gelijk het gehele bloedt van alle Christenen / ik swijge van ons weinige / te verswelgen / en met eenen soop in te sloeten. Want 't zy dat hy de eere Godts dooz staet / dooz soo veel als het bederf van de religie aengaet / 't zy des konings / ten opzicht van sijn gequettste Majesteit dooz de rebellie / en de ontvoerde rust der Republiik dooz oproer (welke twee stukken dese tyrannyp tot een dek-mantel van haer woeden gebrukt) waerom verbeidt hy hem buiten de palen van dese saken / en tast die aen die niets verbeurt hebben? Waerom berooft hy de schat-kamers; ontrekt den steden hare inkomsten; verkoft allen hun bysondere eigendommen / vertient de negocien / de contracten van koop-lieden / 't sweert der Ambachts-lieden / de spijssen en alle eet-waeren tot de minste toe? ja waerom confiscueert hy die goederen / als of niemant daer op te pretenbeeren hadde / die in de schuld-boeken van de krediteuren staen / sonder iemands obligatie of hypotheek te achten? Laet hy eindelijk seggen / wat dooz luden hy bestrijdt / en tot de straf verbolgt / en welcke hy beschermt en behouden wil hebben / die niemant uit neemt / ja niet die eens / van de welcke hy dooz heimelijke raedtegingen / die sy na Spangien gefonden hebben / hier na toe beroepen / seer graeg aengenomen / en seer krachtiglijk geholpen is / sonder der welkers hulpe hy noit soo ver hadt kunnen komen. Maer indien 'er noch vertsaegde gemoederen zijn / die meenen / dat men moet met de uiterste overblijffelen des verduikten staets te vreden zijn / die hoopen dat dese woonden dooz 't lange gebrukt van lijdsamenheit tot roben sullen komen / die op een nabolger wachten / de welcke sachtmoediger als desen verwoester wesen mogt / dese wenschte ik dat betrachten mochten / wat versachtinge zy daer van daen te komen / hun komen inbeelden / alwaer niet eens volgens 't recht van Herauten de deputerden / die tot de vrede met alle ootmoedigheid en respect gefonden werden / ongeschonden blijven. Soude de werk-stede van de verswoorensse tyrannyp sachtzinnigheit oeffenen / of vergeven komen / de welcke / hoe sy dit niet eens kan beinzen / met een kilaer genoeg exempel al ober lang heeft te kennen gegeven / dooz 't uitgeben van een plakkaet van pardon (ja trouwens!) tot troost en verlichtinge van alle onheilen? En wat heeft het selve / na dat het gelijk een goude appel met het verlangen van ieder een ontfangen was / wel anders uit getoet / als dat die geene die noch niet aen geklaegt waren / sich selve getoet uit hun schuulhoeken in 't register der veroordeelden ober gedragen hebben? op dat dese beid / soo dikmael als hy aeffen halen most / gelijk als uit een poelder tot de slacht-bank brengen moghte de geene / die sich dooz haer soetheit in 't net gebragt hadden. Overtoert (als 't u gekiest) een ieder woort: daer is geen tijtel / die niet gelijk als een lok-aes of angel uitgeworpen is / om ook die te vangen / die noit eens aen de kielghe gedagt hebben / 't welk desen tyrannyp de grootste kielghe is. Waerlijk indien hy u de minste troost gegunt hadde / soo soude hy de doozluchtigste koningin / dochter des aller-geheiligsten keisers / die onlangs tot de Landen van haer Ouders en Gemaal af gekoomen was / volgens de oude wijse u tot vrede

1572. booz oogen geseit / een byze toegank verleent / gelegenheit tot genietinge van eenige gunst / (als de manier is) gemaakt / en booz de requesten den weg gebaent hebben. Maer hoe rasch heeft hy haer in schuuten booz de onbermaerde rivieren van Gelderlandt / en dan over de Bylandtsche velden / niet als een Byouto / maer als een gevangene Slavin / getrokken en gesleept / op dat hy niet mochte ingehouden werden / of booz de aengenaemheit van haer vaderlijke Landen / of booz de heerlijkheit van de Steden / of uit een Byoutwelijke medoogenheit de Requesten van de verdrukte vergaderen / en in des Konink's haers Gemael's handen leveren mochte. En booz dese haestinge heeft hy een seer geluklike winste booz het volvoeren van sijne tyrannische lust gebonden / als hy van u / die met de grootste kosten / en becleringen / als mogelijk / hy een gekomen waert / als tot een gemeene congratulatie van de nieuwe Byouto en Byout / booz een onbertwachte onbeschaemtheit een groote somme geldts afgeperst heeft / als of hy haer met sijn eigen welbaet begint / en niet met uwe mildheit begaest of vereert den Konink op-drong. Ja wat meer is / hy heeft haer / na dat hy met perijkel en klemachtige in een Winter-bloot afgeschooten was / noch met spijt vervolgt / wanneer hy de tijdt van haer By-lager / die booz soo veel Koninkrijken genoeglijk en blijde behoorde te zijn / niet doevige rouw en lijken geschonden heeft. Want verstaen hebbende dat de Gemaelinne van de Baron Montigny met haer / gelijk als met haer Patronesse om pardon booz haer man te verhoeken / mede getrokken was / is hy haer daer ginder ook te booz gehoomen / op dat niet of de Koninginne met haer Byoutwelijke iemandt blijdschap aen byngen / of de rampsalige Byouto byzheit verkrijgen mochte / (indien niet anders) ten minsten haer Gemael 't laetste adieu te seggen. Booz welke eenigste daedt alleen alle Volkeren des geheelen Werlt-bodens gemakkelijk begripen kormen de wanschapene wreedtheit van het Spaensche Pausdom / en des selfs verwoorene / de welke na dat hy den Marquis van Bergen / wijlen Kamer-heer des Konink's / en die neffens hem by na van kinderbeen af opgetrokken was / vergeven hadden / niet hebben geschut tot Montigny / om dat hy de Broeder van de Graef van Hoorn was / na de quellinge van een vier jarige gevangenisse / by na in 't aensien van sijn Gemaelinne / te dooden. Dit was waerlijk een schoone Byoutlofs-saag booz het Koninklike By-lager / dit was een feest van congratulatie te houden booz de keiserlijke maegt / booz het Duitse bloet / de Koninklike Gemaelinne / Richte / en die met ons booz soo verderhande banden ook sonder dit Byoutwelijke vereenigt was ! Soo houdt de Spaensche raedt ontfleken met de geest van Inquisitie het recht der Volkeren / soo houdt se den Koninklijken eedt in waerde / soo eert se de Staten van de Nederlanden / die op 't beroep en 't bevel des Konink's selve die mannen tot die Ambassade gesonden hadden ! Booz-blaedert de Byouten van geschiede saken / siet op de zeden van alle Volkeren / booz-kijst alle hoeken des Wereldts : wat wylheit van de Scythen / wat hongert van Menschen-eeters heeft oot foodanige slacht-bank opgerecht ! Maer de oorders / die die hy onder pzetert van de Koninklike wil uit-geeft / geven eenige stof om dese ongerechtigheden booz behulp van de verwoorene / die hy in Spangien heeft / over de hoofden des Konink's en der Koninginne / over de halzen van de opperste Antwoonders / over de rechten der Steden / en over 't leven der onschuldige Burgers te oeffenen : eventwel laet hy my seggen / waer van daen hy hem de hooberdige autoriteit aentienit en aemmatigt / dat hy de Weduwe van Hoorn uit de Landen en goederen / die onder 't Duitse Rijk leggen / en den Heer van Batendurg uit de alder-oudste Leenen des selfen Rijks uitgestooten / en sonder te luisteren na 't Maandact van sijn keiserlijke Maesesteit / onder de Becleren van den Land-raet onbertwopen heeft ! Waerom woedt hy toch ook over die / die geen gemeenschap opt noch met Ketterpe (die hy uitroep)

noch met Ketterpe gehad hebben ! Waerom anders dan om dat hy een byand is van al 't Edel bloet / en om dat hy na alle schoonste heerlijkheden en rijkdommen gaert ! Ghy hebt dit alles gehooft en gesien / en denkt ghy noch dat tot die vol-gemeteene groote hoop van dien aldergroutwelijken tyran iets by kormen kan ! Maer ghy / o goede Luiden / moogt werten dat het hi uwe macht is / al 't geene hy noch booz heeft / (en hy kan niets booz hebben dan alleen het geene hy alreede tot de hoogste top gebragt heeft) op sijn eigen lijf en hooft uit te werken / by aldien ghy na 't boozbeeldt van die op 't verzoek van onse getrouwe bystandt / sich met gewapende garnisoenen versien hebben / uit een geluklike verdziet den aengroepende / weert van 't jok der slavernye / van uwe halzen afsnijden wilt. Maer indien ghy dese aengebodene gelegenheit / met de selve / 't by blindheit of ondankebaerheit / als over dize jaren / niet acht / soo denkt dat ghy niet anders te verwachten hebt / dan dat de selve booz-dantfer / die by-wijlen met de sprake van sijn vertrek / en de komste van sijn naboelger / uwe gemoeften in twijfel ophoudt / de Tragedie / die van 't boozspel van verdrukkinge gekormen is tot het na-spel van dese groote wreedtheit / inet sulck een uitkomst besluite / welck weerdom niet maer tot een Koninklike hoogheit geseiken / maer / ('t welck tot noch toe geen doet in een Tragedie heeft durven versieren) tot een vernielinge verstreken sal / waer booz alle overblijfselen van waerdigheid / eerbareheit en byzheit / die tot hier toe alle Nederlandtsche Staten vereert hebben / eens booz al vergaen en verballen sullen. Verwacht / seg ik / o ghy seer verdrukte mannen / dat hy geen mentie meer van eenige Kerklike makende / (onder wat naem hy die ook begriipt / 't by Catholiken / of Ketter / als onse byanden spreken) en maer eenige Habens gefortificeert hebbende om uwe koopmanschappen te vertienet / alle andere kasteren van de edele heerlijkheden / de Doorten der Steden / de Bestingen en Wallen demolieren ; 't Krijgs-geesteschap (welke waerde naeutolijck de rijkdom van een tadelijk Koninkrijk ophalen kan / neffens de andere schatten (gelijk ghy oet lang gesien hebt) van de schat-kamers en kerken na Spanjen verboeren ; uwe tollen en schattingen / waer mede de waerdigheid van uwe Magistraets-perfoonen / de onkosten van de Bestingen / de sekerheit van de Burgers / en de elendigheden der armen onderhouden werden / tot confiscatie en roof van de Maestranische glerigheid / ontweidigen sal / tot dat de vergaderingen van de eerbareste en geciviliseertste Burgers tot de barbarie van de Nomadiers en Scythiers verwilderen / de waerdigheid van de Collegien in bespriet-huizen der Minnebroders ont-aerde / de andere vermaeklikheden van de beboutste Landen in de Africaense woestenen betrouden / eindelijk tot dat alle eigendommen / gemeene / heilige / en onheilige goederen / alle moette / arbeit / en blijdt een eenwige roof werde / welck onverteerlicheit eestelingen hy nu booz hem selve af-schade : en 't geene daer na weder aengroepen sal / alle jaren (gelijk eertijds de aderen van Byoutenheits de gieren voebden) de aller-kaelste en roof-achtigste / soo veel als hummet van de verminkte Westische schaphebdets nabolgen sullen / verbuile / rijck make / verciere / wapenre / en rasende make over de byze halzen uwer luideren. En al hoe wel ghy al over lang booz ontallike exempel gesien en onderbonden hebt / dat hy dit in de sin heeft / op dat echter die gene booz-namentlijck / die alle ongerechtigheden / hoe openbaer die ook zijn / tot verdroofinge van haer traegheit bequamen / het selve te klaerder mogen sien / soo seg ik / dat hy in sijn vlepinge dit verdoegen senijn heeft / waer booz hy van over lang 't by openlijck / 't by privaatlijck / getracht heeft u soo af te persen / als booz vlepen te verwerken / dat ghy alle sijne daden soudet goet keuren / dat ghy alle 't geene hy bestemt hadde / soudet verklaren heilsaem en noodzakelijk tot het bestellen der Republijk / en niet uwe raedt en bevel geschiede te zijn / en dat ghy het selve soudet ordineren / en booz een wet laten passeeren. Siet ghy niet waer eer hy u aendoet / wat autoeiteit hy u over laet / te werten / hy laet u / die hy buiten de schuld van Ketterpe

rpe en rebellie / dooz gewapende tyrannie beide de naem en de faken ontnomen heeft / dese eenigste magt oberig / waer dooz ghy u felve als schuldig aen alle feiten beide tegens de Goden en menschen moogt verdoemen / en in 't verderben storten. Soude hy die maer eens verwoorven hebben / dan sou hy u sekerlyk niet sulst een Verhulische knoop benaemt hebben / de welke noch utwe nakomelingen niet kermen oit sou den hebben konnen ontbinden / nochte soude eenig sachtinniger naboelger van die vuilste factie (hoe verzeindt hy ook van sulke wyerdtheit mochte wesen) de macht hebben om een binger breekt van die Wetten af te wijken / de welke die Dack / niet soo seer dooz sijn gebodt / als dooz utwe eigene toestemminge gesticht en bevestigd achter laten hadde. Omstreuse hoogmoet / uiterste tyrannie / godtlooste moettwil van spijt aen te doen / die den gequeltsten / en ellendiglyk verdruuten / niet alleen de macht bepremt van te suchten / kermen en te klagen / maer ook selfs de smerten en tranen dwingt met tooninge van een blp gelaet / verheuginge en toetsinginge te beinzen. Wat Siciliaen heeft oit sulst vertrouwen op sijn successen gehad? dat hy sijne schelm-stukken heeft durben wetig maken / dooz gedwongene toestemminge van de betoofde en bedructe felve? Alle tyrannen hebben dooz haer woeden een mate gehouden / in hun van haer tegen-partijen te werken / en die aen een kant te helpen: dooz dit einde hebben se alle macht bepaelt geacht. Ja ook doen als sy wyerdtheit oeffenden / hadden se liever gewilt de menschen sparen / hy aldien sy sonder vzeefe haer heerschappye hadden konnen beschermen. Niemandt heeft sich selve een al geduerigheit toegeliet / niemandt heeft sijn fortuin / die eens de godtloosheit begunstigt hadde / erlijch gehoopt tot sijn nakomelingen te sulen over komen. De nootdtaelichheit heeft Phalaris gedwongen na 't betoveren van de Republijk te woeden; van de lust om te woeden heeft hy sulken af keer gehad / dat hy den uitvinder van pijniginge / dooz aengenomene menschelijchheit / selfs in sijn machine beslooten heeft. Hy heeft de natuer geen geweldt willen aendoen / dat hy de ellendigheden en dooden de eigene stemmen / klachten / suchten / gekerm der sterbenden souden ontzeken: hy / die koninkrijken en Volkeren op de slacht-bank vzeengt / vereifcht niet van de mensch een Ofsen-stem: maer ('t welk veel straffer is) hy wil u dwingen / dat ghy utwe verdrukkingen sulst verheerlijken als triumphen van utwe ellendigheden en nederlagen. En indien iemandt in sijn geinort noch geen denk-beeldt van dese wyerdtheit ingedrukt heeft / die sta sijne oogen op dat onlangs in het kasteel van Antwerpen opgerichte Beeldt / op dat / seg ik / 't welk soo volkomen sijn hooberdigheit / hoogmoet / rasernye en godtloosheit te kermen geeft / dat het selier is / dat tot des selfs volmakinge de kunstenaers van de Nederlanden niet genoeg geweest zijn / maer ook dat men dooz Italien en Spanjen opgeschocht heeft / die met een over een stemmige geeft van godtloosheit en Godts-lasteringe opgeblasen en aengesellen zijnde / eindelijc een beeldt mochten uitznukken / 't welk alle Salmoneussen en Atreussen van de onde / en Godts-besozmingen van de Keusen aen grouwelijchheit soude overtreffen. Want hy staet verheven over een Theatrich fondement / gegooten (gelijk hy roemt) uit gewonnen Metal: onder sijn voeten leggen niet alleen die / de welke hy / niet tegenstaende dat sy sich om den konink wel verdient gemaekt hadden / dooz een verfoelichlyc spektakel van de doot aen de kant geholpen heeft / maer ook al 't gene van den Edeldom en gemeenen standt noch overig is / of geweest is: daer leggen utwe Wapenen hy / die ghy tot hier toe om utwe vzeigheit te beschermen / en de vpaden te verdrijven / aen de handt geschast hebt / alle dooz de selve voeten vermozelt / verbrooken en vertreden; de Requisten worden niet afgeleerde en doode ooren afgewesen: niet de rechterhandt worden de bevoerten gesult / de vrede herfelt / dat is / alle vzeedenen van Stemmen / Wetten / Lants-vergaderingen en Raden worden ondergedrukt: terstont 't quaedt verdrijvende Morgen-root klact den Hemel op / verdrijft alle schadelijc dampen / op dat het gras het Dee wel bekome / dat is / op dat na verdrijvinge van den

dauto des Goddelijken woordts de Antichrist plaats 1572.
vinden moge / waer hy sijn duistere Debel en Wolken van openbaer verderf kan uitspreken. Met de sijnker handt strekt hy uit een Preis-roede / op dat men daer dooz verstaen moge / dat hy dooz sijn moegentheit van Tribum 't recht over leven en doot heeft: hier ouder is 't outaer van de Godt onser vaderen / 't welk na de wijsse van 't Turkse bygeloofte (onsen triumpheerder zijnde van die natie afgekomen) van een Brandt-of-verhande rookt / 't welk uit de warme boorden van de godtloose Pausen / Papen en Monniken ten Hemel opbaert om Godes aengesicht te besmetten. Siet daer dat is het wilde dier / 't welk niet alleen vzeigheit is / maer ook wellust en vermaek schept in schelm-stukken uit te werken / en dat u soo veel spijt aendoet dooz de aengename kuttelinge / die 't geboelt uit utwe ellendigheden. 't Welke dusdanig zijnde / wat recht / bid ik u / 't zy Godtlijch of menschelijc / heeft hy ongeschoffert en ongeschonden gelaten? Wie is of onder alle de Goden (dat ik soo spreken mach) of onder de menschen / die iets kan seggen hem toe te behooren / na dat de strot van dese Water-poel alles ingeswelgt heeft? Crekt hy niet tot alle geduerige dienstbaerheit en schuld / en verswelgt hy niet 't effens als met eenen aeffen sonder onderscheit alle menschen en goederen die in onse Nederlanden zijn? Ja wat is dat? verstuift hy niet gelijk als met een twee-stuidig swaert alle stof om vooz 't toekomende op beterschap te hoopen? als hy tracht om u in sulken standt te laten / dat hy uit het geluk van die tyrannie dooz sijn nabolgers een ewigwe Werk-stede van roberpen bevestige? en met die als met een Outaer dooz utwe gemeene toestemmingen getwijt / de wyerdtheit ver-eere? Maer indien 't nootd-lot de langduerigheit van dese schelm-stukken een einde toe leidt / en niet toe laet dat 't geweldt langer regere / dat hy dan de oberige Burgers / dooz Godts hulpe / en de kosten van ons goetd en bloet getrouwelijc behouden zijnde / u vooznamentlijc / die de Magistrats-ampnen bedient / of de onversoelichje graanschappen utwe tegen-partjen voozwerpe / of ten minsten u om u sacht te bepleiten den Wetlijken gerichten onderwoogen late / en met hem selve tot de straf van een gelijke vergeldinge over hals af stote? En waerlijc al hoe wel het u / die het gemeene beste beswooren hebt / niet betaemde eens Toe-sienders van die verwoeslinge te zijn / ik swijge dan Medde-badigers / Schepers / en Dienaers / nochtans / soo lang als in de eerste bevoerten de sacht niet klaer bleek / en de tyrannie onder een gedaente van op-roer en ketterie te straffen schulde / is 'er eenige schijn van reden geweest om utwe on-kunde te ontschuldigen. Maer na dat hy / de stof van Rebellie (die hy tot een ptert van sijn tyranniseeren gebuult heeft) ten einde gebracht zijnde / sonder onderscheit van personen / plaatsen / en faken / alle gelegentheden des Vaderlands als verbeurt in dienstbaerheit trekt en tot een roof maekt / en dat sonder eenige publikatie van des konink wil / met wat kleur soude ghy dit konnen bekleeden / als hy sal schijnen 't selve dooz utwe toestemminge gedaen te hebben? En op dat de doodelijke Meer-spin haer niet onder dit swertfel verberge / en al vliedende u besmette en bedruege / soo staet het in utwe macht / dat ghy u van alle schuld / daer mede ghy moogt schijnen u beswaert te hebben / dooz mede-declachtigheit aen die seer grouwelijche daden / suibert / maer ook dat ghy nae verheerene nieuw genade / vooz 't toekomende alle perijel schult: als ghy dooz overgebuige van utwe Steden / en verstoofinge van den tpean / onder onse bescherminge wilt aengenomen wesen / en hier naest het gemeene welbaren des Vaderlands betrachten. 't Welk op dat ghy niet te meer genegentheit doen moogt / bemanen u de exempel van de heerlijckste Steden / Havens / Rivieren / en des selfs Wonden / die sonder exempel (gelijk ghy siet) 't jok afgeworpen / en mijne Blooten en Garnisonen ingenomen hebben / op dat ik haer niet te meerder sekerheit mochte in vzeigheit stellen: (siet daer ik sta gereet met wel versene Auxiliare volkeren / geenfing haet dragende over de beleedinge van de voozgaende ondankebaerheit / op dat ik ook

1572. Ik ook met het pandt van de laetste slacht de plicht van mijn getrouwigheit voldoe / die ik 't Vaderlandt / de Erflanden / en voornamelijk die schuldig ben / over de welke mij de Konink heeft geboden het Magistraets-ampt / waer van ik tot hier toe nooit afgedankt ben / te bedienen :) dese exempelē seg ik / vermanen u van utwe eedt / door de welke ghy bysonderlijk utwe Burgers / en sommige ook mij verplicht zijt. En dewijl hy niet geen Maadaet van mijne voorscheyden afbakeningē volgens onse Wetten getoont / noch u tot hier toe betoefen heeft / gelijk hy behoorde de wyheit om de macht te gebruiken / maer daer en tegen / door de versierde machten van 't Spaense Hof / tot spijt van de Nederlandtsche natie / decreeten getmaekt en hermaelt heeft : soo betracht / mach ik u bidden / met wat grooter recht ghy dien volgen sult / wien ghy heugt dat van ontrent over ses jaren solemmelijk de sorge van het geheele over-zeeche Koninkrijke gebiedt aenbeholden is / en wien ghy weet dat veel treffelijke / soo sijne als sijner kinderen heerlijkheden onder u besit / en dat des zelfs erflijck recht is / de wyheit van Zwaband / en 't Maargraef van Antwerpen te beschermen : als dien Barbarischen aankomeling / die u als vanden niets overig laet. Zoo is dan niets meer te doen / dan dat ghy dien verwijfden Sardana-palus / dien zoeden Phalaris / dien tyran / die gelijckelijck hy Godt en de menschen verhaet is ; ja die over lang (op dat ghy niet vreesen moogt) door de Keiserlijke Landt-raedt met aller stemmen over een komen-de Decreten veroordeelt is / verlaet. Die echter nooit over iemand iets heeft vermoegt te doen / dan alleen over die / de welke de oneerichheit verwaelt / of die gewillig zijn hoort ten besten gegeven heeft. En op dat hy ook eindelijck te sekerder onder sijn noodt-lot mochte bewijken / so merkt / met wat dilligheit en rasenre hy doen beseten geweest is / als hy zelfs de dienaers of uitwerkers van de begane nederlagen / in de machinen van sijne pijnningen / ('t welk men nooit leest dat oit tyran gedaen heeft) ingeslooten / en tot bedroefde exempelē gedoodt heeft. Niemandt / die der tyranen aerd kent / kan twijfelen / als of hy niet aen u alle deselve uitkomst toebedacht heeft / ten sp ghy liever wilt door de aengebode heiligste ge-geentheit gewillig behouden werden / dan met de grootste hartnackichheit vergaen. Ghy siet hoe schier hy is / en hoe hy op gantsch geen krachten steunt / die door eenige weinige Steden verstroyt hebbende kleine schaertjes van Snap-hanen / sich selve in de wellusten en vernackelijsheden tot aen den hals toe vergraven heeft / en op geene goede raedt begeert tot beterschap te komen. Hy heeft wel genoech voosien / wat dank hy belalen soude met nieuwe Troepen te werben / ook zelfs met die groote buten / die hy soo uit utwe goede-ren / als uit onse beroofdinge van over lang vergaderd heeft / als hy de Dinnwegische benden schandelijck af-bankte ; de Neckenbergsche sonder soldpe te betalen re-duceerde ; en de Duitsche vertiende / onder de welke hoe edele / bejaerde / en in allerhande Militaire bedienun-gen geoeffende en wel verblende Oversten / die met solemnele Hofpoorten begaest tot nieuwe beneficien be-roepen waren / hy onthooft / opgehangen / en gebie-rendeelt heeft / heeft geheel Duitslandt gehooft / en sal hier naest beter op haer goede wesen. Wat de Spaensche secourssen aengaet / der welkers pdele / op dat ik niet segge / belachelijke schizk hy dikwils ver-spreet ; die nieuwe creatuer / en spijt van de Joodtsche ongeloovicheit / (de welke een heimelijke oorsach van sijn haet tegens ons is) heeft meer vanden daer ginder onder de opterchte geslachten van den ouden Spaenschen Adel achter gelaten / dan hy hier of gebon-den of gemacht heeft. 't Welk ook de reden geweest is / waer om geen vrome Soldaet die armade / die den betooverden Konink tegens de wil van de Ko-ninklijke Wyng afgeperst is / heeft willen volgen / soo dat hy in Spanjen selve geen Armeē heeft konnen wer-ben / voer en al eer dat hy by de verachtste Leerlingen van eenige Africaensche staten / die in eenige maniere verminkte Guarnisoenen van Sicilien / de Poelie en Lombardie / op hoop van Colonien van haer in ons Vaderlandt te planten / bygevoegt heeft ; by de welke hy 't machereen noch gehouwen is / die vullste-hoop

van Babopers / Walen / en die van 't geberchte Al-pes / de welke onder de selfde Daendels een uicheem-sche naem met de Barbarische tael verstaende utwe on-nooselheit dikwils bedroogen heeft. Stoot dan uit / ja trekt met eenstemmigen aerwal tot het recht van ge-lijke vergeldinge dat monister / het welk soo by de Spanjaerds / als Italianen en Duitschers verhaet is ; siet toe dat u die schelm der schelmen / die met de triumphen beide van Neder- en Hoogduits-landt op-geblasen is / niet ontsnappe / ik meen dat Originael van de uiterste wyerdheit / die soo lang de Poorten / Havens / ja alle straten van utwe heerlijckste Steden met de doode lichamen van utwe Burgers bekontrei-nigt heeft / die geen geslacht / noch ouderdom / noch standt gespaert / die 't leven der By-geboorne men-schen meer als Dee geslacht / die in alle huizen den stant van weesen en beschuldigde / en voort ingevoerd / die der geslachten lichamen als of op 't Raedt geleit / of verboden tot begraffnisse op te soeken / of sekerlijck van alle Lijk-statie en publijke trouw uitgesloten heeft. Waer en tegen sal ik u niet verlaten / dien ghy siet dat alreede soo veeze gekomen is / dat als hy trachten sal door de Dee te ontvluchten / hy sich door mijn Bloo-ten omringelt bewinden sal : indert hy Spankrijck in het oog heeft / of moet hy tegen de besettingen van de sterckste Steden aenloopen : maer indien hy door de selve weg te ruy gaet / door de welke hy gekomen is / soo sal hy daer mijn leger tegen hem vinden. Geest u eindelijck aen de Wyheit weder over ; de wyheit aen de Republijck ; en de Republijck / met haer oude fleur ver-ciert / en van die droefheit verlost / aen den Konink ; de welke indien hy ooit absent geweest / en 't recht der Volkten door de Pas-poort van onse Bedepuiterde gehouden hadde (het welk hy door de ontrouwicheit van de Raedt-gebers niet heeft vermoegt te doen) soo soude hy nooit tot die vernielinge van alle onse goede-ren gekomen zijn. En nademaal geen ander middel voer u is / om wederom in u voerige goede standt te geraken / dan dat door de Wapenen getwelt met ge-welc afgedreben werde / op dat niemandt de reden van onse raedt onbekent zy / soo roep ik Godt almachtig / die mijn aenleider in dese rechtvaardige bescherminge is / tot getuige / dat ik dese en geene andere reden van desen Oorlog hebbe.

Wat behoudens de Maesheit van den Konink / alle Decreten / door de welke de conscientien en Wetten ge-welc aen gedaen woort / vernietigt werden / en dat elk een die 't gelieft de wyheit hebbe de leer van de Pro-pheten / van Christus en de Apostelen aen te nemen / en dat volgens 't exempel van de Kerken / die tot hier toe de selve gebruiken : en de geenen / die 't selve wel-geren te doen / (indien se gerust wesen willen / en be-toonen dat sy soo geweest zijn) mogen sonder beron-gelijck te werden / hunne goederen wyelijck gebruiken en genieten.

Wat de naem van de Inquisitie door eenwig uitge-breegt werde.

Wat de voornemers van de Sophisten / Bedel-moniken / en die met hun verwooren zijn / in toom gehouden werden.

Wat sy uit de Republijck gestooten werden / de welke volgens de Wetten geen plaats daer in hebben moeten / wel min / dat se met Wapenten de zielen der eenboudi-gen verdrukken.

Wat den beroofden hun huizen / goederen / erflijke besittingen / goede naem / wyheden / privilegien / wet-ten / waer door de Wyheit behouden werdt / weder-gegeven werden.

Wat de regeringe van de Republijck / volgens de wijsse onser Voor-ouders / in de Provinciale Staten ver-handelt werden.

Wat de saek behoorde aen den Konink selve / en de Staten / die in een ieder Provincie verhooren werden / en werde niet heimelijck gedreben door Mannen die voer gelde gehuert / en voer de rest vromd zijn / door der welker ontrouwicheit en roofachtichheit men in die ellendigheden verbaalen is.

Wat die uit de Magistraet / Justitie / en Provincie sullen geseft werden / tegen de welke de rechten der Provincien / en de verboden der Princen / die te hul-digen zijn / streiden.

1572.

Wat die selve / die sonder eenige getuigenisse des koninklijken wijs dese dingen de Nederlanders ontmoeten heeft / hoog verijst geselt worde / op dat hy binnen onse grenzen volgens de beswoorne wetten en Nederlandse heffingen sijne saek bepleite / rekenfchap van zijn daden geve / en de uitkomst van 't gericht verwacht.

Maer / dewijl hy van zijn propoosit niet sal af wijken / ten sy hy 't geene hy nu handt gelijkt als af geschaft en verouderd / tot zijn uiterste ruine behoude : soo besweer ik en bidt u noch eenmaal door mijne en uwe getrouwicheit / die wy door edel- / weeringe ons liefte vaderlandt schuldig zijn / dat ghy 't geene ghy niet wilt verhooren hebben / niet wil verlost / u toe-eigent en beschermte. Indien ghy 't niet doet / soo probeert ik op de solemmeijste wijze / als mogelijk is / dat ik buiten schuld wesen sal / als 'er ics straffers sal aen de handt genomen werden. Maer indien ghy mijne vermaninge tot een goet hoop-teken aenneemt / (waer toe ik u gelijkt en zegen wensche) / soo want en sweert getrouwicheit eerst aen Christus den eenighen Godt / onsen Heilighen / daarna aen den konink berispende op de beswoorne wetten / eindelijc ook aen mi / als een patroon des vaderlands en hoofschauder der wijsheit. De welcke indien ghy in sekerheit stellen / en mijne helpers / om de wode van wel van de Religie / als ook der wetten / en oordeelen / sonder eenigen stande ongelijkt te doen / te richten / wesen sult / soo weet / dat ghy dan eerst te vermaachen hebt / dat hoop al na de verzoeking Gods / de herstellinge des koninkrijks in sijn magt / vast-stellinge van de rust der Republika / ghy uwe hoop-handel niet hare af- en toe-boet door Duitslandt / Engelandt / Frankrijk / Poelen / de welcke u niet een onverschuldige onrechtvaardige schade hoog alle uwe saaken / dien onmenscheelijken verwoestende ontroffen heeft / woeder krijgen / en buiten alle geweld van vernieuwen / plunderingen / dien st-haerheden / oeffenen sult. Zoo veel heb ik u / die noch onder het geworde van den tyran zijt / te hoedtschapen gebed / op dat in 't toekomende niemants hartelijkheid sich ontschuldige door getert van onkunde. Begraven den 16. Junij / 1572.

In 't V I. Boek , pag. 399. lin. 23. (290.) Na de woorden den 4. dag Octobris , 1572. by te voegen.

Naer ontrent 9 jaren daer na, toen de tijden verandert waren, heeft men seker schrift in druk uitgegeven, tot verdediging der Mechelaers, 't welk aldus luidde:

Historie van de verandering tot Mechelen geschiedt, en de tyranny en wredeheid der Spanjaerden daerna gevolgt in den jare 1572.

Waerachtige Historie, en getrouwe Beschryvinge van de alteratie en veranderinge, geschiedt in de Stadt Mechelen, en ook van de groote Tyrannie, en ongehoorde wreedheit van de Spaignaerden, daerna gevolgt, in den jare 1572. Joan. 7. Oordeelt niet een Rechtveerdig Oordeel. Gedrukt tot Mechelen.

Totten goetwilligen Leser.

En goeden yver, en liefde, die ik altyt gehad hebbe, en noch hebbe tot die eere Gods, en welvaert van onsen bedrukten vaderlande, Beminde Leser, heeft my gelyven en beweegt, dese korte Historie en beschryvinge (die tot noch toe om merkelijke redenen achter gehouden, en nu onlangs eerst tot mijne handen gekomen is) met vlijt en aendachticheit te deurelsen, en (bevindende die mette waarheit over een te komen) in het licht te brengen. Want daer in sullen alle goede en vroomen Patriotten ofte Landt-staten (als in eenen Spiegel) lichtelijc konnen sien, en versekert wesen, dat men den Spaignaerden, noch heur-lieder aenhangeren, onse vyanden, geenfins en sal gelooven, maer vroomelijc weder staen, aenhangende en altydts getrouw blijvende den Generaelen Staten van de Geunieerde Nederlanden die onse arme vaderlandt, by alle middelen voorstach, en arbeiden, om het selve van de Spensche en malkontentche Tyrannie te verlossen. En insonderheit sullen alle Godsalige, daer in merken en gewaerschoon wet wesen, hoe wonderbaerlijc dat onsen barmhertigen Godt, en Hemelichen Vader, mette Stadt Mechelen gehandele, en die (naer vele benaueheden) uit die handen van onse vyanden verlost heeft: plantende daer inne, alleene de ware Religie, en oprechte Godesdienst. Hem zy daer af lof, prijs, en eere in der eeuwigheit. Middende daer

omme dese Historie en beschryvinge, met verstant te lesen, en tegens alle lasteraers en beneyders te verantwoorden. En dat doende, sult den Autheur oorfake geven, om noch andere meerdere saken voor handen te nemen, en aen den dag te brengen, tot vermeerdering van Godes eere, en voorderinge van onsen bedrukten vaderlande. Vaert wel. Geschreven uit Antwerpen, den 26. dag van October, in den jare 1581.

Waerachtige beschryvinge van de Destructie geschiedt binnen der Stadt Mechelen, gedaen by den Spaignaerden, in den jare 1572.

Aengesien dat veel menschen verscheidelijc en sonder verstant spreken en oordeelen / van de alteratie en veranderinge / die binnen der Stadt Mechelen toegekomen is / in den Somere van den jare 1572. En ook van de groote tyrannie en ongehoorde wreetheit van de Spaignaerden daer naer gebolgt / soo blijft daer af de waarheit in twijfeling en onbekent / tot grooten verdriete en bedroeffenisse van den goeden en ontschuldigen. Daer omme hebben wy tot noch toe altydts gehoopt / dat 'er iemandt konnen soude / die daer af de waarheit opentlijken verklaren / ontdeken en in 't licht bringen soude : Maer siende dat hem niemant geboordert en heeft sulks te doen / soo hebben wy besaen de oorfake van de booscheyden betaelderinge en tyrannie / te verhalen / vertoonen / en beschrijven. Op dat een iegelijc (die het verstant niet verdaelt en heeft) daer deur sekerlijken soude mogen weten en oordeelen / deur wiens schuld de booscheyden betaelderinge en tyrannie geschiedt en opgesaen zijn.

In den eersten / alsoo een Geestelijc personaatge van grooten gelooft in 't Hof / mogelijken deur hoochmoedte en eergierigheit / gezeuen was / soo heeft hy hem verboordert / den Raedt van Spaignen (die hem met ten mantel van den konink van Spaignen was behende) te raden en persuaderen in de Landen van herwaerts over / te bringen en introducieren de Spaignische Inquisitie / met eenige mientue Bisschoppen van sijnder factie (die aldaer occupieren en inncorporieren souden / alle de rijckste Abbdien) omme alsoo de selve Inquisitie beter te bevestigen / en doen onderhouden : boogwaer eigen en bequamen middele / om hem seiden groot te maken en verheffen boven allen Princen en groote Heeren van den booscheyden Nederlanden.

Maer want dese groote nieuwigheit / haer streckende was niet alleene tegens en in presuditie van de notorie en openbare Privilegien van de selve Landen / maer ook mede tot haer-lieder geheele ruine en verberffenis / soo hebben de Heeren Ridderen van der Orde / en de Staten van de booscheyden Landen / by heur-lieder Bedenkerde / 't selve aen sijne Majesteit in Spaignen / te meer stonden doen vertoonen en ook bidden ; Dat sijne belste soude wesen daer inne te boogfene tot welbaren en ruste van de selve Landen. Maer daer oppe geen aenschou nemende / heeft eintelijc deur persuasie / en instigatie van den boognoemden Geestelijken persoon en Raedt van Spaignen / niet alleen verboden / eenighfins te moderieren de Plakkaten op 't stuk van de Religie gemaeht / maer ook expresselijc gewilt en bevolen / dat soo wel de booscheyden Inquisitie / als de selve Plakkaten / in alle straffe en rigueur onderhouden en ge-executeert souden worden.

De welcke vele Heeren en Edel-luiden van de booscheyden Landen verstaende / en ook vresende dat de swarigheden en inconuenienten / daer af de booscheyden Plakkaten alrede over eenige jaren (overtuigt haer groote straffte) oorfake geweest hadden / niet alleene en souden konnen haer te vermeerderen / maer dat ook eintelijken daer uijt / eenne generale verdoerte en veranderinge soude mogen volgen / hebben aen de Hertoginne van Parma als doen Regent van de booscheyden Landen / seker heur-lieder Regierse gepresenteert. Biddende hare Alreze / op als goede ordene te willen stellen / en soo haer als het mogelijc soude wesen / aen sijne Majesteit in Spaignen / eenen expresse en eigenen bodt te senden ; Omme der seker van hien-liden wegen ootmoedelijken te bidden / dat het sijne Majesteit behaen soude te willen verstaen